

Český svaz včelařů, z. s.

Výroční zpráva za rok 2017

**Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene
včely medonosné kraňské**

**Dle zákona č. 154/2000 sb. o šlechtění, plemenitbě a
evidenci hospodářských zvířat a o změně některých
souvisejících zákonů (plemenářský zákon)**

Český svaz včelařů, z. s.

Křemencova 8, 115 24, Praha 1, IČ: 00 443 239

Uznané chovatelské sdružení včely kraňské.

*Rozhodnutím MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY,
č. j. 120109/01 - 7010, ze dne 11. 5. 2001*

Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene

Výroční zpráva za rok 2017

Obsah:

1. Výchozí předpoklady
- 1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR
- 1.3. Směr šlechtění
- 1.4. Stavy včelstev v kontrole užitečnosti
2. Chovný cíl a standard plemene
- 2.1. Hlavní směry chovného cíle
- 2.2. Základní parametry chovného cíle
3. Realizace šlechtitelského programu
- 3.1. Účastníci programu
- 3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2017
4. Přehled počtu odchovaných včelstev ve šlechtitelských chovech za rok 2017
5. Příloha: Tabulky 1-6

1. Výchozí předpoklady

1.1. Tendence evropského chovu včel

Evropští chovatelé tradičně chovají materiál s dlouhou tradicí, ale též materiál dovážený. Je to často motivováno očekáváním lepších vlastností, které se ale na dcerách dalších generacích měřitelně neprojevují. V důsledku hybridizace dochází lokálně ke zhoršení některých vlastností včelstev a ke ztrátě vyrovnanosti. U žádného plemene nebo linie nebyla dosud prokázána lepší tolerance k nemocem.

1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR

Chovatelské sdružení včely medonosné kraňské se i v hodnoceném roce řídilo chovatelským řádem (dále CHR) a příručkou plemenářské práce (dále PPP).

1.3. Směr šlechtění

Včela medonosná kraňská se v podmínkách ČR plně osvědčila pro svoje vlastnosti. Plemeno je nadále šlechtěno na kombinaci požadovaných užitkových vlastností s výrazným zaměřením na mírnost a odolnost proti nemocem.

1.4. Stav včelstev v kontrole užitkovosti

V kontrole užitkovosti s centrální evidencí bylo v roce 2017 zapojeno 41 chovů. 37 chovů bylo aktivních, což představovalo hodnocení 1 910 včelstev výběrové základny chovů. Tři chovy byly na žádost chovatele přerušeny a jeden chov byl přerušen z veterinárních důvodů. V kontrole užitkovosti doporučené (bez centrální evidence) je asi 40 000 včelstev u chovatelů, kteří odebírají materiál ze šlechtitelských chovů.

2. Chovný cíl a standard plemene

2.1. Hlavní směry chovného cíle

Zdravá, mírná a nerojivá včelstva s dobrou produkcí.

2.2. Základní parametry chovného cíle

Základními sledovanými parametry včelstev zapojených ve šlechtitelském programu jsou: medný výnos, mírnost, sezení, rojivost, rozvoj, hygienické testy.

Shoda s plemenným standardem se posuzuje morfometrickou analýzou validovanou testy DNA. Podrobnosti stanovuje PPP. Aktuální výsledky morfometrických rozborů jsou přístupné na www.pvpekarov.cz/sgg/m6_1.htm

V roce 2017 bylo vyhodnoceno 91 vzorků od včelstev 28 chovatelů matek.

3. Realizace šlechtitelského programu

3.1. Účastníci programu

Šlechtitelského programu jsou účastníky šlechtitelské a rozmnožovací chovy, uvedené v aktuálním seznamu na www.vcelarstvi.cz a v příloze této zprávy v tabulce 5 a 6.

3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2017

U včelstev zapojených do šlechtitelského programu proběhlo kompletní hodnocení na formuláři Přehled výkonů včelstev. Byly sumarizovány tyto vlastnosti: mírnost, sezení, rojivost, rozvoj. Posuzování a hodnocení vlastností včelstev je pro chovatele matek blíže popsáno v PPP. Přehled výkonů včelstev nebyl pěti chovatelům dodán, u těchto chovatelů jsou v tabulce 1 prázdné řádky. Dva chovatelé nebudou na vlastní žádost v následující chovatelské sezoně pokračovat. Dále nebyl přehled dodán třemi chovatelům, kteří měli na rok 2017 šlechtitelský chov přerušen.

Souhrn za hodnocené chovy:

Období	2017	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Hodnoceno včelstev	1910	1,2	1,2	1,1	1,4
Požadavek maximálně		1,5	2,0	2,0	1,8

Podrobnosti viz tabulka 1 v příloze.

Dlouhodobá tendence v těchto sledovaných vlastnostech je setrvalý stav.

Závěr: Ve všech sledovaných vlastnostech je průměrná úroveň chovů lepší, než jsou minimální požadavky dané šlechtitelským programem. Včelstva nevyhovující jsou v jednotlivých chovech evidována a jsou zde měněny matky za matky osvědčeného původu.

4. Přehled počtu odchovaných včelstev ve šlechtitelských chovech za rok 2017

Počet matek z rozmnožovacích chovů vykázaných jako prodané v roce 2017: 7 189

Počet matek z vyšších šlechtitelských chovů vykázaných jako prodané v roce 2017: 17 962

Podrobnosti viz tabulky 2 a 3 v příloze. Srovnání uplynulých let je v tabulce 4, ve které je patrný pokles v počtu odchovaných matek. V předchozích letech vykazovali chovatelé matek statistické údaje k 31. 8. v daném roce. V letošním roce jsou počty uváděny k datu 31. 7. Tato novinka vznikla na základě úpravy včelařského roku dle NV 197/2005 Sb., aby bylo možné lépe kontrolovat žádosti chovatelů o dotace.

Zdroje dat: evidence zasláná chovatelům na sekretariát PRV ČSV.

Zpracováno z podkladů dodaných k 31. 12. 2017

Ing Nikola Grätzová, odborný referent

Ing. Dalibor Titěra, zootechnik chovatelského sdružení

5. Příloha

Tabulka 1

Vyhodnocení sledovaných vlastností včelstev v kontrole užitekosti za rok 2017

Chovatel	číslo	n2017	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Cimala	139973	97	1,1	1,0	j.s.	j.s.
Dlab	137175	47	1,1	1,3	1,0	1,0
Doležal	226294	40	1,0	1,2	1,8	1,3
Halásek	155622	53	1,8	j.s.	j.s.	j.s.
Horký	103505	79	1,1	1,1	1,0	1,1
Janoušek	147234	31	1,3	1,0	1,0	1,3
Janšta	155408	49	1,1	1,2	1,3	1,5
Kašná *	157896					
Kolář *	137568					
Kolerus *	158239					
Kučera	169946	26	1,3	1,1	1,0	neuveďeno
Kurtinová	172749	47	1,0	1,1	1,1	1,2
Kytner	106005	40	1,0	1,0	1,0	1,2
Langerová *	167533					
Mandát	151242	40	1,1	1,1	1,2	1,2
Marada	106094	44	1,2	1,3	1,0	neuveďeno
Melichar	134548	40	1,0	1,1	1,0	1,2
Olžbutová	183146	40	1,2	1,0	1,2	1,0
Plšek	158192	40	1,1	1,2	1,3	1,3
Sedláček	158329	45	1,8	1,8	1,3	1,4
Sláma	146675	56	1,0	1,1	1,0	1,1
SOUV	137694	54	1,0	1,2	1,0	1,2
Stejskal *	167937					
Šefčík	102854	61	1,2	1,2	1,2	1,3
Ševčík	104354	40	1,8	1,4	1,0	1,0
Šilhán	133713	30	1,5	1,4	1,4	1,5
Texl	126131	73	1,1	1,1	1,3	1,6
Toman	157886	40	1,2	1,1	1,7	1,3
Úškrt	105087	40	1,1	1,5	1,5	1,8
Včelpo	176087	45	1,0	1,1	1,0	1,6
Větrovský	107178	43	1,4	1,3	1,1	1,3
Vozdecká	178720	69	1,9	2,0	1,3	1,6
VÚVč Dol	136209	69	1,3	1,4	1,0	1,9
VÚVč Kývalka	147228	99	1,2	1,2	1,0	1,6
VÚVč Liběchov	168639	61	1,2	1,3	1,0	1,3

VÚVč Pekařov	136209	70	1,1	1,5	1,1	j.s.
VÚVč Přerov	132898	62	1,0	1,0	1,0	1,2
VÚVč Skřivánek	136209	50	1,1	1,2	1,0	1,5
VÚVč Zubří	168038	110	1,2	1,1	1,0	2,6
Vydra	156526	40	1,1	1,0	1,0	1,0
Zemánek	140002	40	1,1	1,0	1,2	1,2

Poznámka: n2017 = počet včelstev v roce 2017

j.s. = chovatel používá jinou stupnici

* = přehledy hodnocení včelstev nebyly chovateli dodány

Tabulka 2

Prodej matek rozmnožovacích chovů v roce 2017

Jméno	Počet prodaných matek
Strnad Jiří	1620
Chramosta Jan	848
Šanderová Michaela	802
Prokeš Daniel, Ing.	757
Bečka Milan	739
Křížková Hana, Mgr.	424
Břenda Zdeněk	407
Gabriel Josef	370
Skuhrovec Luboš	288
Vrzáň Karel	261
Mašek Miroslav	185
Kopeček Jaroslav	154
Konupčík Štěpán	145
Golský Tomáš, Ing.	85
Moravec Tomáš Ing.	82
Kadlec Jiří Mgr.	22
Celkem	7 189

Tabulka 3**Prodej matek vyšších šlechtitelských chovů v roce 2017**

Jméno	Počet prodaných matek
VÚVč Dol	6384
Sedláček Jaroslav	2001
Cimala Pavel, Ing.	1451
Vozdecká Miroslava	796
Kurtinová Jitka	700
Šefčík Josef	599
Úškrt Antonín	582
Včelpo s.r.o.	549
SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	514
Doležal Josef	465
Větrovský Pavel	379
Toman Ladislav	367
Kolář Emil	324
Kytner Stanislav	322
Marada Vít	318
Halásek Jaroslav	244
Melichar Jiří	210
Vydra Petr	202
Janšta Josef	189
Plšek Břetislav, PhDr.	185
Sláma Pavel	181
Olžbutová Jaroslava	176
Zemánek Vlastimil	169
Mandát Antonín	162
Ševčík Miloslav	116
Dlab Vlastimil	107
Texl František, Ing.	93
Janoušek Josef, Ing.	70
Horký Zdeněk	69
Kašná Ludmila	25
Kučera Karel	13
Kolerus Václav	0
Langerová Lenka, Dipl. Mgmt.	0
Šilhán Jan	0
Stejskal Josef	hlášení nedodáno
Celkem	17 962

Tabulka 4***Vývoj počtu chovů a odchovaných matek pro ostatní včelaře***

	Počet rozmnožovacích chovů	Odchováno matek	Počet šlechtitelských chovů	Odchováno matek	Celkem chovů	Celkem odchováno matek
2010			91			41 464
2011	63	16 745	69	27 058	132	43 803
2012	78	20 225	50	20 145	128	40 370
2013	73	16 222	48	20 190	121	36 412
2014	40	19 486	48	25 593	88	45 079
2015	28	20 626	48	24 297	76	44 923
2016	20	10 266	47	23 177	67	33 443
2017	16	7 189	41	17 962	57	25 151

Tabulka 5

Seznam rozmnožovacích chovů uznaného šlechtitelského programu ČSV, z.s. pro období 1. 4. 2017 – 31. 12. 2017

Jméno	Ulice	PSC	Obec
Bečka Milan	Lučice 37	503 51	Chlumeck nad Cidl.
Břenda Zdeněk	Nad Obchvatem 525	391 56	Tábor
Gabriel Josef	Kyjovská 80	687 09	Boršice
Golský Tomáš	Hamerníkova 16	386 01	Jihlava
Chramosta Jan	Sládkův Kopec 1079/II	377 01	Jindřichův Hradec
Kadlec Jiří	Jana Šturzy 44	370 10	České Budějovice
Konupčík Štěpán	Vlasty Pittnerové 7	621 00	Brno
Kopeček Jaroslav	Pržno 283	739 11	Frýdlant n. Ostravicí
Křížková Hana	Trnkova 6	779 00	Olomouc
Mašek Miroslav	Pražákova 30	619 00	Brno
Moravec Tomáš	Smržov 60	463 43	Český Dub
Prokeš Daniel, Ing.	Maxov 35	344 01	Domažlice
Skuhrovec Luboš	Petrovice 133	471 25	Jabloučné v Podještědí
Strnad Jiří	Štíhllice 9	281 63	Kostelec nad Černými lesy
Šanderová Michaela	Žampach 36	564 01	Žamberk
Vrzáň Karel	Kosice 39	503 51	Chlumeck nad Cidl.
Celkem 16 chovů			

Tabulka 6

Seznam vyšších šlechtitelských chovů uznaného šlechtitelského programu ČSV, z.s. pro rok 2017

Jméno	Ulice	PSČ	Obec
Cimala Pavel, Ing.	Pusté Žibřidovice 52	788 23	Jindřichov
Dlab Vlastimil	Horní Nová Ves 253	507 81	Lázně Bělohrad
Doležal Josef	Hroznatín 30	675 05	Rudíkov
Halásek Jaroslav	Blížkov 51	594 42	Měřín
Horký Zdeněk	Dolní Řasnice 55	464 01	Frýdlant v Čechách
Janoušek Josef, Ing.	B. Němcové 508	665 01	Rosice u Brna
Janšta Josef	Březka 9	595 01	Velká Bíteš
Kašná Ludmila	Na Kaménce 505	747 18	Píšť
Kolář Emil	M. Kudeříkové 124	664 71	Veverská Bitýška
Kolerus Václav – přerušeno, zdravotní důvody	Blatnice 187	330 25	Blatnice u Plzně
Kučera Karel	Na Trávníku 1231	516 01	Rychnov nad Kněžnou
Kurtinová Jitka	Račice 41	675 55	Hrotovice
Kytner Stanislav	Nedvědice 19	592 62	Nedvědice
Langerová Lenka, Dipl. Mgmt. – přerušeno, na žádost chovatele	Sportovní 163	262 04	Nová Ves pod Pleší
Mandát Antonín	Velký Újezd 8	675 32	Třebelovice
Marada Vít	Hlavní 22	696 12	Hovorany
Melichar Jiří	Občanská 354	468 02	Rychnov u Jabl.n. N.
Olžbutová Jaroslava	Lučkovice 51	397 01	Písek
Plšek Břetislav, PhDr.	Úvalno 200	793 91	Úvalno
Sedláček Jaroslav	Příchovice 80	334 01	Přeštice
Sláma Pavel	Sepekov 416	395 51	Sepekov
SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	Slatiňanská 135	538 25	Nasavrky
Stejskal Josef	Horní Břečkov 2	671 02	Šumná
Šefčík Josef	Šemnice, část Dubina 51	362 72	Kyselka
Ševčík Miloslav	Bukovinka 119	679 05	Křtiny
Šilhan Jan – přerušeno, na žádost chovatele	Holečkova 2650/86	150 00	Praha 5

Texl František, Ing.	Junácké údolí 388	671 03	Vranov nad Dyjí
Toman Ladislav	Nádražní 804	340 22	Nýrsko
Úškrt Antonín	Chodov 171	345 33	Trhanov
Včelpo s.r.o.	Jabloňany	679 01	Skalice nad Svitavou
Větrovský Pavel	Dolejší 68	398 06	Mírovce
Vozdecká Miroslava	Vrchlického 1093	664 34	Kuřim
VÚVč Dol	Máslovice-Dol 14	252 66	Libčice nad Vltavou
VÚVč Kývalka		665 01	Rosice u Brna
VÚVč Liběchov	Pod Kostelíčkem 86	277 21	Liběchov
VÚVč Pekařov	Pekařov	788 23	Jindřichov
VÚVč Přerov-Žeravice	Na Návsí 113/29	750 02	Přerov-Žeravice
VÚVč Skřivánek		582 53	Štoky
VÚVč Zubří – přerušeno, veterinární důvody	Machulky 909	756 54	Zubří
Vydra Petr	Kounicova 69	602 00	Brno
Zemánek Vlastimil	Cep 51	379 01	Třeboň
Celkem 41 šl.chovů			